

Nr 71.

Av herrar **Gabrielsson** och **Lindmark**, om höjning av stipendierna för elever vid lantbruksskolor.

I årets statsverksproposition nionde huvudtiteln punkt 30 upptages bl. a. höjning av stipendierna till elever i driftsledarekurs, lantmannaskola, ladugårdsskötarekurs samt lantbruksskolornas i Norrland teoretiska vinterkurs med från nu utgående 35:— kronor per mån. till 45:— kronor i högsta behovsgraden och motsvarande höjning i andra behovsgraden.

Ingenting nämnes om liknande höjning av stipendierna för eleverna vid lantbruksskolorna, varken till de i södra och mellersta Sverige förlagda, huvudsakligen 2-åriga s. k. rättareskolorna eller till de norrländska 1-åriga lantbruksskolorna. F. n. ha vi endast 2 av denna sista typ: Umeå lantbruksskola med i år 17 elever i helårskurs och Nordviks lantbruksskola i Västernorrlands län, där eleverna i helårskurs torde efter vanligheten vara 10. — I de syd- och mellansvenska lantbruksskolorna, 10 till antalet, torde ungefär 250 elever i behov av understöd under året erhålla utbildning.

Det kan väl ej anses rättvist, att eleverna i dessa skolor ställas utanför, då det blir fråga om en höjning av elevstipendierna, detta så mycket mer, som de ekonomiskt svagast situerade nästan alltid just söka sig till dessa skolor. Resultatet kan inte gärna bli annat, än att de unga hellre söka sig till de skolor, där de erhålla högre stipendier. Om dessa skolor ge en för deras kommande praktiska verksamhet lika god utbildning ha de tyvärr sällan möjlighet att bedöma.

Då det gäller de syd- och mellansvenska lantbruksskolorna, ha de ju en speciell uppgift att fylla, nämligen att för de större jordbruken utbilda rättare och förmän, som sedan ha utsikt att erhålla avlönade platser, där kostnaderna för utbildningen s. a. s. kunna amorteras, men de norrländska lantbruksskolorna äro typiska bondeskolor i minst samma utsträckning som lantmannaskolorna, och vi tro att ingen annan skoltyp mera motsvarar behovet, då det gäller utbildning av brukare av bondejordbruken i Norrland, än våra norrländska 1-åriga lantbruksskolor.

Det är givet, att de unga söka sig till lantbrukets skolor för att där få teoretiska kunskaper, men den mycket ofta långt ifrån tillräckliga praktiska utbildningen, som den norrländska jordbrukareungdomen har från hemmen, där många gånger föråldrade arbetsmetoder användas och där teknisk färdighet, arbetsrutin och arbetsberedskap lämna mycket övrigt att önska, — en sak, som f. ö. påtalades av riksdags-

männen vid fjolårets riksdagsresa i Norrland, och även av chefen för jordbruksdepartementet vid hans sommaren 1937 företagna besök i övre Norrland säkert uppmärksammades, — gör behovet av praktiska jordbruksskolor i Norrland stort, och det gäller alltså att med alla till buds stående medel locka eleverna in på dessa praktiskt-teoretiska skolor.

Om nu stipendierna vid lantmannaskolan och lantbruksskolans teoretiska vinterkurs höjas, varom intet annat än gott är att säga, komma de unga jordbrukaresönerna att vid dessa kurser nästan utan ekonomiska uppoffringar under vintern kunna skaffa sig teoretisk utbildning, men man riskerar, att många vända åter till hemmen nästan lika främmande för vad ett praktiskt jordbruk fordrar av sin man, då de icke under skolkursen varit i tillfälle att pröva moderna arbetsmetoder genom att deltaga i olika arbeten, utan endast hört dem omtalas. — Plöjning, för att ta ett exempel, kan inte läras genom aldrig så många timmars teoretiska studier, utan måste inläras på fältet under dagars och veckors självverksamhet på detta arbetsområde. Det går inte heller att lära sig teknisk färdighet i rotfruktsskötsel på skolbänken.

Som det nu är, erhålla de ekonomiskt sämst lottade eleverna i lantbruksskolornas 1- och 2-åriga kurser utom kost och logi 120:— kr. i statsstipendium per läsår. Även om, som vi föreslå, stipendierna höjas till 180:— kronor i högsta behovsgraden, skulle stipendiet endast motsvara ett bidrag av 50 öre per dag under skoltiden.

Att en höjning av det till lantbruksskoleeleverna utgående statsbidraget till 180:— kronor för obemedlade och till 100:— kronor för mindre bemedlade elever är lika väl motiverat som den föreslagna ökningen av statsstipendierna till eleverna vid lantmannaskolorna m. fl. kurser, torde knappast kunna förnekas, och att det särskilt för de norrländska lantbruksskolorna är ett livsvillkor, måste med skärpa framhållas. De norrländska lantbruksundervisningsanstalterna skola inte utbilda vår lantbruksungdom bara teoretiskt utan till praktiska jordbrukare, väl insatta i skötseln av moderna jordbruk och kunniga i olika praktiska och tekniskt viktiga detaljer inom jordbruket.

Då beloppet 400.000 kronor som begäres för ändamålet är förslagsanslag göres ingen framställning om höjning av anslagssumman.

Med anledning av vad vi sålunda anfört hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta att stipendier åt elever vid lantbruksskolornas 1- och 2-åriga kurser skola utgå med, till obemedlad 180:— kronor och till mindre bemedlad elev 100:— kronor för helårskurs.

Stockholm den 18 januari 1938.

Nils Gabrielsson.

Carl Lindmark.